

หิ สั ย แ บ บ อ ย่ า ง ...!!

นำเสนอเมื่อ : 5 พ.ค. 2552

นิสัยแบบอย่าง

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธโร)

“บรรดาคนหา รกยอมนิยมมาน
ผู้ใหญ่จะก่อปรการ กิจชั่วและดีใด
เด็กยกก็โดยแบบ ดุจแบบระเบียบใน
นั้นเนื่องนิสัยไป ตลอดชีพเวณาง”

(จากธรรมจริยา)



ท่านสาธุชนผู้รักแบบอย่างทั้งหลาย
ตัวอย่างที่ควรยกมาอาจเป็นบรรทัดฐาน
ให้เห็นคุณและโทษของบุคคลหรือสิ่งต่างๆ
ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับคนเราอยู่ ๒ ประการ

คือส่วนดีและส่วนเลว เรียกว่า “แบบอย่าง”

อันแบบอย่างทั้งส่วนดีและส่วนเลวนั้นย่อมเป็นครูสอนดีที่สุด
แม่เพียงแต่มีไว้ในคนใดพบเห็นอยู่เสมอ
โดยเราไม่ตองไขปากสั่งสอนเลย
ก็จะก่อให้เกิดความเคยชินในทางดีเลว
ตามแบบอย่างจนติดตาจับใจอยู่ตลอดชีวิต

เราชาวโลกทั้งชายหญิง จะดียอมอยู่ที่แบบอย่างดี
แมจะเลวก็อยู่ที่แบบอย่างเลว
จึงอยู่คำสั่งสอนของนักปราชญ์นั้นดีแสนดี
แต่ด้วยเสียงที่สั่งสอนอย่างเดียวโดยไม่มีแบบอย่างไว้ให้แลเห็นด้วย
ก็ไม่สู้จะมีอำนาจทำประโยชน์ให้ไคมากนัก

ตรงกับคำโบราณว่า

“สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น สิบตาเห็นไม่เท่ามือคลำ”

สิบรู้ไปเปรียบได้ ชำนาญ หนึ่งนา
เห็นหนึ่งสิบขาวสาร ไปแม่
สิบตาเพงตุการ์ หอนแ่น นอนเฮย
มือหนึ่งจับแน่นแพ่น ยิงรูสมประสงค์

จริงทีเดียว คนเรามักเรียนจากตามากกว่าจากหู
สิ่งที่ปรากฏเห็นด้วยตา
ยอมจับใจแม่นกว่าอ่านพบหรือได้ยินเขาเล่าบอก
คนเราที่อยู่ในวัยเด็กตองอาศัยตา
เป็นทางนำความรู้เขามามากกว่าประสาทอื่นๆ

เรามักจะเห็นเด็กทำตามผู้ใหญ่อยู่เสมอ
เช่นเมื่อผู้ใหญ่ยกมือไหวหรือก้มลงกราบพระ
เด็กก็พลอยทำตามอย่างผู้ใหญ่ทำ
คนผู้ครองชีพชอบทำ แม่จะไม่พูดแนะนำใครเลย
ก็อาจเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ดีกว่าผู้พูดแต่ประพฤติชั่วหลายเท่า

ดังนั้น ผู้สอนที่ดีชั้นเยี่ยม
จึงนิยมการให้แบบอย่างมากกว่าการบอกเล่ากล่าวสอน
ถือว่าส่วนดีที่สุดแห่งการให้แบบอย่าง
อยู่ที่เมื่อตนให้แบบอย่างแล้ว
ตนตองลงมือทำตามแบบอย่างของตนเอง
เพื่อเป็นอุบายจูงใจ ให้เขาเออย่างเกิดฉันทะสมัครทำตาม

เพราะว่าแบบอย่างทีแสดงออกมาให้เห็นทั้งหลาย
ยอมเป็นครูสอนดีทีสุด
ซึ่งแมจะไม่มีปากสั่งสอนก็ยังไม่มืครูอื่นใดสู้ได้

แบบอย่างทีเข้าถึงนิสัยแล้ว จัดเป็น จิตเลขา
คือเขียนฝากไว้ในจิตใจ
เหมือนหลอเป็นตัวอักษรในแผ่นทองเก็บไว้อย่างถาวร
ยอมมีผลศักดิ์สิทธิ์ยิ่งกว่าคำพูด ไคในคำโบราณว่า

“หนึ่งเพื่องของการทำให้เป็นแบบอย่าง
มีค่าเท่ากับหนึ่งหมื่นของการสั่งสอนด้วยปาก”

นี่คือความจริงอันชัดจากความจริง
เพราะสิ่งที่เราทำพูดตั้งกว่าสิ่งที่เราพูด
คำพูดเสมือนหนึ่งใบไม้ การทำเสมือนหนึ่งผลไม้
ซึ่งแสดงความหมายลึกซึ้งกว่ากัน

ที่มา : palungjit